

Privremene preporuke za postupanje i sprovođenje mjera zaštite u domovima za kolektivni smještaj radi sprečavanja i suzbijanja epidemije COVID-19

25 Maj 2020

Opšte preporuke

Preporuke se odnose na smještaj u domovima za stare kao i na druge pružaoce socijalnih usluga smještaja i zbrinjavanja.

Odlasci u drugi smještaj izvan sistema socijalne zaštite moraju biti medicinski opravdani i prethodno organizovani.

Odlasci u dnevnu bolnicu i na specijalističke preglede sprovode se uz poštovanje svih mjera zaštite i korišćenje zaštitne opreme od strane korisnika i radnika.

Preporučujemo da nadležne epidemiološke službe nastave sprovođenje pojačanog epidemiološkog praćenja koje uključuje povremeno uzorkovanje zaposlenih i štićenika uzimanjem briseva prema epidemiološkim indikacijama.

Dozvoljena je dostava higijenskih paketa, namirnica i ostalih potreba od strane članova porodice i prijatelja zapakovanih u originalnom pakovanju, s odgovarajućim rokom trajanja.

Dozvoljeno je pružanje fizikalne terapije od strane fizioterapeuta koga obezbjeđuje sam korisnik ukoliko zdravstvenu uslugu pruža jedino kod tog pružaoца socijalnih usluga.

Omogućava se prijem korisnika na privremeni smještaj u kriznim situacijama uz obavezu zadržavanja najmanje jedne sobe za potrebe izolacije korisnika pod sumnjom na COVID-19 i obavezno testiranje novog korisnika na SARS-CoV-2 neposredno prije realizacije smještaja, kao i samoizolaciju novog korisnika u trajanju od 14 dana.

Dozvoljen je prijem novih korisnika prema listi čekanja uz obavezu zadržavanja najmanje dvije sobe za potrebe izolacije korisnika sa sumnjom na COVID-19 i obavezno testiranje novog korisnika na SARS-CoV-2 neposredno prije realizacije smještaja, kao i samoizolaciju novog korisnika u trajanju od 14 dana.

Dozvoljavaju se posjete starijim korisnicima i korisnicima s invaliditetom uz strogo pridržavanje epidemioloških mjera:

- o ulazak posjetioca u prostorije pružalaca usluga – posjete omogućiti samo za korisnike koji nisu u mogućnosti koristiti spoljašnji prostor i to najviše jednog

- posjetioca u sobi korisnika uz strogo pridržavanje mjera (obavezna dezinfekcija ruku, zaštitna maska), uz prethodnu dezinfekciju ruku, mjerenje tjelesne temperature i potpisivanje izjave o tome da posjetilac nema simptome COVID-19, da nije u samoizolaciji i da njegovi ukućani nemaju respiratorne simptome,
- ograničavanje broja istovremenih posjeta prema prostornim uslovima i mogućnostima doma, a kako bi se osiguralo poštovanje mjera,
 - preporučuje se organizacija posjeta u spoljašnjem prostoru (dvorištu) pružaoca usluge za pokretnije korisnike, tj. korisnike koji su u mogućnosti koristiti spoljašnji prostor,
 - u slučaju da posjete nije moguće organizovati u spoljašnjem prostoru korisnicima je potrebno omogućiti posjetu u zasebnoj prostoriji uz poštovanje mjera zaštite,
 - obvezno evidentiranje svih posjetilaca pri dolasku i odlasku.

Posjete, održavanje privatnih odnosa djece s roditeljima, odlasci kući

Dozvoljeni su posjete roditelja, zakonskih zastupnika djece bez odgovarajuće roditeljskog staranja, djece s teškoćama u razvoju i djece s problemima u ponašanju skladno odluci suda o održavanju odnosa roditelja i djece, odnosno mišljenju stručnog tima nadležnog centra za socijalnu staranje uz pridržavanje epidemioloških mjera i uz pisanu izjavu roditelja, zakonskih zastupnika pri ulasku u ustanovu da nemaju simptome COVID-19, nisu u samoizolaciji i nemaju respiratorne simptome.

Djeci korisnicima smještaja koji odlukom nadležnog suda imaju uređen način održavanja ličnih odnosa s roditeljima dozvoljeno je održavanje ličnih odnosa u prostorijama pružalaca socijalne usluge uz korišćenje zaštitne opreme od strane roditelja i drugih osoba koje imaju uređene porodične odnose (zaštitne maske i rukavice), kao i održavanje ličnih odnosa u kući roditelja i drugih osoba ukoliko su isti pružaoci socijalnih usluga dostavili pisanu izjavu da nemaju simptome COVID-19, nisu u samoizolaciji i nemaju respiratorne simptome.

Djeci korisnicima smještaja koja nemaju uređen način održavanja ličnih odnosa s roditeljima i drugim osobama rješenjem nadležnog suda, izuzetno je dozvoljen odlazak kući u posjetu ukoliko stručni tim pružaoca socijalne usluge u saradnji s nadležnim centrom za socijalnu staranje korisnika procijeni da je to u interesu korisnika. U tom slučaju članovi porodice u koje dijete odlazi u posjetu trebaju pružaocu socijalne usluge dostaviti pisanu izjavu da nemaju simptome COVID-19, nisu u samoizolaciji i nemaju respiratorne simptome.

Organizacija rada pružalaca socijalnih usluga

Rad u četvorodnevni smjenama. Preporučuje se rad zaposlenih ukoliko je moguće organizovati u četvorodnevni smjenama radi smanjivanja broja radnika koji se u danu izmjenjuju kod pružalaca usluge.

U slučaju pojave COVID-19 zaraženog korisnika ili zaposlenog organizacija rada se prilagođava epidemiološkoj situaciji po uputstvu epidemiologa.

Mjerenje temperature i praćenje pojave simptoma kod zaposlenih. Svakodnevno kod dolaska i odlaska s posla, zaposlenima se beskontaktnim toplomjerom mjeri tjelesna temperatura i utvrđuje imaju li respiratornih simptoma. Kod osobe s povišenom temperaturom (37.2°C i veća) mjeri se temperatura i standardnim toplomjerom pod pazuhom, i zaključak se donosi na osnovu rezultata mjerenja temperature pod pazuhom. Evidenciju o vrijednostima izmjerene tjelesne temperature i eventualnom postojanju respiratornih simptoma upisuje se u posebnu knjigu evidencije.

S temperaturom nije dozvoljeno raditi, pružati socijalnu uslugu niti dolaziti u prostor poslodavca odnosno pružaoca usluge.

Svaki zaposleni koji tokom radnog vremena posumnja ili utvrdi da ima povišenu temperaturu ili bilo kakve respiratorne ili druge simptome bolesti obvezno ih mora prijaviti nadležnoj osobi i nadležnom ljekaru i zaposleni se mora udaljiti s radnog mjesta.

Nadležni koordinator u ustanovi u dogovoru s upravnikom, obavještava nadležnog epidemiologa ako se radi o sumnji na COVID-19 kod zaposlenog.

U slučaju sumnje na kontakt sa zaraženim ili oboljelim od COVID-19, telefonom se odmah mora javiti nadležnom epidemiologu. U slučaju saznanja za mogućeg prenosioca/mogući izvor infekcije svaki zaposleni odnosno pružalac usluge dužan je odmah obavijestiti kordinatora ustanove.

Ulazak u prostor. Ulazna vrata otvaraju se na poziv telefonom ili zvonom od 7 do 15 sati radnim danom. Vikendom/praznikom/radnim danom poslijepodne vrata otvara dežurni zaposleni. Na ulazu u prostor pružaoca usluge treba postaviti dozatore s dezinficijensom za dezinfekciju ruku. Dostavu za potrebe pružaoca socijalne usluge preuzimaju nadležni radnici doma na ulaznim vratima, a ulaz je dozvoljen samo serviserima i ostalim službama čije usluge su neodložne, uz obaveznu dezinfekciju ruku i obavezno nošenje zaštitne maske. Kupovinu za potrebe pokretnih i svjesnih korisnika obavlja svaki drugi dan za to zaduženi zaposleni. Sve korisnike petkom treba upozoriti da nabavka neće biti moguća u vrijeme praznika i neradnih dana.

Higijena ruku, mjerenje temperature i fizička udaljenost. Sve osobe koje ulaze u prostor poslodavca, odnosno pružaoca socijalne usluge (radnik, član porodice pružaoca usluga, korisnik, dostavljač, ili bilo koja druga osoba) dužne su dezinfikovati ruke sredstvom za dezinfekciju odmah po ulasku i mora im se izmjeriti tjelesna temperatura na isti način kao i

zaposlenima. Za poštovanje te mjere odgovorna je osoba zadužena za otključavanje vrata koja je u slučaju nepoštovanja dužna zabraniti ulaz i obavijestiti o tome neposredno nadređenog osobu. Svi radnici i pružaoci socijalnih usluga moraju se pridržavati mjera fizičke udaljenosti i ukoliko borave u zajedničkim prostorijama moraju poštovati mjeru razmaka od 2 metra i paziti da ih u istom prostoru ne boravi više od petoro odnosno manje, zavisno od veličine prostora.

Provjetravanje, čišćenje i dezinfekcija prostora. Zajedničke prostore obavezno je provjetravati dva puta dnevno najmanje pola sata uz nadzor ulaznih vrata tamo gdje je potrebno, kako bi se spriječio ulazak. Za to je odgovorno osoblje na održavanju higijene u ustanovi. Sobe korisnika treba provjetravati nakon svakog pružanja njege u trajanju od minimalno pola sata odnosno u skladu sa zdravstvenim stanjem korisnika i vremenskim prilikama. Za to su odgovorni dežurna medicinska sestra/njegovatelj i predstavnik ustanove. Kvake na ulaznim vratima obavezno treba dezinfikovati svaka 2 sata. Za to su odgovorni spremačica u smjeni uz potpis i naznaku vremena u ček listi za evidenciju i predstavnik ustanove.

Najmanje jednom dnevno obavezno je dezinfikovati električne prekidače u prostorijama, kvake u svim sobama i kupatilima korisnika, rukohvate u hodnicima (spremačice ili druge osobe), telefone (po mogućnosti i mobilne telefone) u svim sobama korisnika (njegovateljice ili druga osoba koju odredi predstavnik ustanove), kvake i telefone u kuhinji (pomoćne radnice u kuhinji/kuvarice) i skladištima, kvake u praonici veša (zaduženo osoblje) kao i kvake i telefone u kancelarijama (radnici svaki u svojoj kancelariji).

Dezinfekcija mobilnih telefona i radna obuća. Svi zaposleni moraju odmah po ulasku dezinfikovati svoje mobilne telefone. Na samom ulazu u prostor smještaja treba osigurati zaseban prostor za obuvanje radne obuće svim zaposlenima i članovima porodica. Svima ostalima koji ulaze u prostor smještaja treba omogućiti korišćenje jednokratnih kaljača.

Za sve mjere propisane potrebno je voditi evidencije.

Korisnici

Štićenicima su dozvoljene šetnje i boravak u prirodi, kao i odlazak na dječja igrališta djece samostalno ili u pratnji stručnih osoba u zavisnosti od uzrasta i procjeni stručnih osoba.

Starijim osobama i osobama s invaliditetom omogućiti izlazak izvan prostora u kojem se pruža usluga smještaja u pratnji zaposlenog doma i uz poštovanje mjera zaštite i fizičke udaljenosti (šetnja u krugu ustanove, dvorišta, parka....).

Svi korisnici dužni su da se pridržavaju mjera fizičke udaljenosti, a ukoliko borave u zajedničkim prostorima moraju držati razmak od 2 metra.

Korisnici su dužni dezinfikovati ruke prije svakog obroka, a ukoliko je moguće tokom trajanja epidemije preporučuje se da korisnik po izboru objeduje u svojoj sobi ili u zajedničkoj trpezariji poštujući mjere fizičke udaljenosti (u trpezariji je potrebno razmaknuti stolove tako da udaljenost između sjedećih mjesta u svim smjerovima bude 2 m). Za pridržavanje mjera u odnosu na korisnike odgovorna je dežurna medicinska sestra ili drugi dežurni zaposleni.

Organizacija rada vezana uz ostale medicinske usluge

Iz postojećeg sastava zdravstvene zaštite osigurava se kontinuirano pružanje svih postupaka zdravstvene zaštite uz pridržavanje svih mjera prevencije.

Za sve korisnike kojima su potrebni redovni odlasci u bolnicu zbog liječenja (npr. hemoterapija i dr.) treba u ustanovi organizovati samoizolaciju za vrijeme trajanja pandemije. Ako nije moguće osigurati samoizolaciju u smještaju, korisnik se smješta u bolnicu.

Nakon dugotrajnog bolničkog liječenja provodi se testiranje na SARS-CoV-2 i korisnika se otpušta u 14-dnevnu samoizolaciju u smještaju, a nakon primanja negativnog nalaza na SARS-CoV-2. Ako tokom samoizolacije korisnik razvije simptome koje upućuju na COVID-19 potrebno je organizovati testiranje na SARS-CoV-2. U slučajevima hitnog prijema korisnik se smješta u 14-dnevnu samoizolaciju uz obavezno testiranje na SARS-CoV-2.

Postupanje sa korisnicima koji razvijaju simptome

1. Ako neko od korisnika pokaže kliničke znakove ili simptome COVID-19, bez odlaganja se treba javiti lokalnim zdravstvenim službama radi obaveštavanja, procjene i uputstva o testiranju i mogućeg prebacivanja u bolnicu za akutnu njegu
2. Štićenika koji pokaže znakove ili simptome COVID-19 treba izolovati u jednokrevetnu sobu sa odvojenim kupatilom do dolaska zdravstvene ekipe
3. Ako se nakon pregleda utvrdi da ne postoji potreba za hospitalizacijom, korisnik ostaje u sobi za izolaciju
4. Ako ima više od nekoliko slučajeva u ustanovi smještanje takvih stanara može biti u posebnom odjeljenju ili dijelu objekta s posvećenim osobljem samo za to odjeljenje.
5. Treba osigurati da kompletno osoblje ustanove bude upoznato o korisnicima sa simptomima ili onim koji su eventualno pozitivni na novi koronavirus
6. Postavljanje postera o opštim mjerama prevencije na vratima svih soba je poželjno
7. Zaposleni koji brinu o zaraženim štićenicima treba da nose hiruršku masku ili FFP2 respirator, opremu za zaštitu očiju (tj. vizir ili naočare), kecelju i rukavice
8. Svi zaposleni u svakom trenutku boravka u ustanovi moraju nositi LZO i to najmanje hiruršku masku i rukavice a po potrebi i druge elemente LZO u zavisnosti od posla koji obavljaju
9. Zaposleni treba da se strogo pridržavaju procedure oblačenja i svlačenja LZO
10. Ruke treba oprati i dezinfikovati odmah nakon uklanjanja LZO.
11. Pri radu treba primjenjivati opšte preporuke Instituta o upotrebi LZO, ponašanju i postupanju sa oboljelima kao i za održavanje higijene, sprovođenje dezinfekcije i slično

Postupanje kod povratka u ustanovu

Korisnika ili korisnike treba izolirati u zaseban smještaj predviđen u tu svrhu ako se korisnik vraća pružaocu usluge, odnosno pri hitnom prijemu kada još nisu poznati rezultati testiranja na SARS-Cov-2. Postupanje s korisnicima koji su bili u visokom riziku od izlaganja infekciji COVID-19 provodi se shodno mjerama samoizolacije u trajanju od 14 dana. Korisnik s respiratornim smetnjama, ukoliko nije u jednokrevetnoj sobi, smješta se u sobu za izolaciju koju ne smije napuštati niti stupiti u ikakav socijalni kontakt s drugim korisnicima.

U samoizolaciji su korisnici koji ne pokazuju simptome zaraze (u suprotnom primjenjuje se postupak s korisnicima sa sumnjom na infekciju COVID-19). U samoizolaciji se o korisniku brinu osobe koje pružaju uslugu isključivo njemu. U slučaju nemogućnosti organizacije posla zbog većeg broja pružaoca koji su u samoizolaciji, uprava ustanove može angažovati dodatne zaposlene kako bi se osiguralo kontinuirano staranje o korisnicima ustanova.

Postupanje s umrlima

Ako je osoba umrla a sumnja se da je bila zaražena virusom SARS-CoV-2 osoblje ustanove mora nadležnu zdravstvenu ustanovu na opasnost od zaraze i obavijestiti nadležnu epidemiološku službu.

Tijela osoba koje su umrle prirodnom smrću (zarazne i nezarazne bolesti) kod kojih ne postoji sumnja na nasilnu smrt osoblje treba uz korišćenje lične zaštitne opreme smjestiti u posebnu prostoriju, najbolje neposredno blizu ulaza u dom ili na drugoj sanitarno prihvatljivoj lokaciji, do dolaska nadležne zdravstvenu ustanove. Odmah po smrti korisnika osoblje doma treba da pripremi potrebnu dokumentaciju.

Ostalo

Omogućiti češće i duže telefoniranje radi ublažavanja posljedica ograničenja posjeta korisnicima.

Prilikom prijema sprovodi se obavezna izolacija korisnika u trajanju od 14 dana i prethodno uzimanje brisa za testiranje na SARS-CoV2.

Sve aktivnosti kod pružaoca usluge organizuju se na način poštovanja fizičke udaljenosti.

Obavezno je:

- testiranje korisnika:
 - 1) po isteku 14-dnevne samoizolacije (uzimanje briseva)
 - 2) prilikom povratka korisnika u ustanovu (npr. nakon bolničkog liječenja)
 - 3) prilikom prijema novih korisnika (komplementarno drugim gore opisanim mjerama)